

چغندر قند

Sugar Beet Seed Newsletter

محمودی در جریان فرآیند فرآوری و پوشش - دهی بذور گیاهان زراعی

که به عنوان
یک دانش
فنی در اختیار
این موسسه
است، قرار
گرفت. رئیس
سازمان در
پایان، ضمن

تقدیر از فعالیت‌های به عمل آمده توسط موسسه آرزوی موفقیت برای این مجموعه داشت.

➤ مشخصات فنی 12 دستاورد ترویجی موسسه تحقیقات

چغندر قند در سال 1393 ارائه و منتشر شد. از آنجایی که یکی از سیاست‌های اصلی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی ایجاد یک زنجیره مناسب تولید تا عرضه دانش برای بهره‌برداران است، انجام فعالیت‌های تحقیقاتی که منجر به تولید دانش و اطلاعات مناسب و متناسب با شرایط کشور می‌شود از اولویت‌های برنامه کاری موسسات و مراکز تحقیقاتی محسوب می‌شود. در این راستا موسسه تحقیقات چغندر قند توانست مشخصات فنی 12 دستاورد ترویجی منتج از پروژه‌های تحقیقاتی خاتمه یافته و دارای شماره فروست در سال 1393 را با اهداف به‌نژادی (هفت مورد) و به‌زراعی (پنج مورد) بر اساس الگویی یکپارچه تنظیم و ارائه کند. شایان ذکر است که هر ساله سازمان تحقیقات کلیه یافته‌های موسسات و مراکز تحقیقاتی استانی را در قالب کتابچه یافته‌های قابل ترویج منتشر و در اختیار کشاورزان و بهره‌برداران قرار خواهد داد تا از این راه با ارتقاء دانش فنی خود بتوانند در تولید هر چه بیشتر محصولات کشاورزی گام بردارند. لازم به توضیح است که ارائه هر یافته تحقیقاتی توسط اعضاء هیأت علمی و کارشناسان محقق از چشم مدیریت سازمان پنهان نمانده و مورد تشویق معنوی و مادی نیز قرار خواهند گرفت.

➤ نشست مشترک با نمایندگان آکادمی علوم کشاورزی چین

صورت گرفت. طی نشست مشترک هیأتی از مدیران ارشد آکادمی

علوم کشاورزی ایالت یونن (یاس) کشور چین با مدیران مؤسسه دیدار و زمینه‌های همکاری متقابل مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت. در این نشست که در

سرمقاله

سند ملی راهبردی تحقیقات چغندر قند مشکلات و مسایل تولید چغندر قند در ایران (1)

مسایل و مشکلاتی که به کاهش عملکرد شکر در هکتار منجر می‌شود شامل فقدان ارقام اصلاح شده که پاسخ‌گوی نیازهای موجود در سطح کشور باشد (11/4 درصد)، وجود ضعف در مدیریت مزرعه از مرحله خاک‌ورزی تا برداشت (36/8 درصد) به غیر از مسایل متنوع گیاهپزشکی، وجود پاره‌ای محدودیت‌های اقلیمی که مانع از ظهور پتانسیل ژنتیکی ارقام اصلاح شده می‌شود (9/2 درصد)، مسایل اقتصادی و اجتماعی تولید (13/5 درصد) و درنهایت، مشکلات متعدد با ماهیت گیاهپزشکی (29/1 درصد) تقسیم شده‌است. سهم متفاوت هریک از عوامل یادشده نشان می‌دهد که مدیریت مزرعه و محدودیت‌های اقلیمی که ناشی از شرایط نامناسب جهت تولید محصول چغندر قند در مناطق مختلف کشور است، به ترتیب بیشترین و کمترین سهم را بین عوامل مؤثر به خود اختصاص داده است (ادامه دارد....).

اخبار مؤسسه

➤ سازگاری ارقام ایرانی در کشور رومانی بررسی شد.

راستای ایجاد و گسترش همکاری‌های بین‌المللی مؤسسه با کشورهای خارجی، تعدادی از ارقام منوژرم چغندر قند ایرانی از سال 1393 در شرایط اقلیمی کشور رومانی از نظر سازگاری و پایداری عملکرد مورد ارزیابی قرار گرفتند. در سال 1395 نیز تعداد پنج رقم ایرانی در شرایط اقلیمی آن کشور ارزیابی شد. بر اساس نتایج به‌دست آمده و گزارش‌های دریافتی از آن کشور، ارقام مذکور در حد رقم شاهد رایج در آن کشور بود و در برخی از موارد، نسبت به آن برتری داشتند. در این میان، دو رقم «اکباتان» و «پایا» طی این ارزیابی‌ها از عملکرد و پایداری بیشتری نسبت به سایر ارقام برخوردار بودند. طبق درخواست کشور رومانی، این همکاری همچنان ادامه خواهد یافت و ارقام جدید در مناطق مختلف آن کشور مورد ارزیابی قرار خواهند گرفت.

➤ دکتر اسکندر زند از موسسه تحقیقات چغندر قند بازدید کرد.

دکتر زند معاون وزیر و رئیس سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی روز دوشنبه مورخ 95/11/11 از ایستگاه تحقیقاتی مهندس مطهری واقع در کمال شهر کرج بازدید کرد. در این بازدید دکتر محمودی رئیس موسسه تحقیقات چغندر قند ایشان را همراهی می‌کرد و ریاست سازمان را در جریان فعالیت‌های عمرانی که در این ایستگاه انجام شده بود قرار داد. همچنین دکتر زند در این بازدید با توضیحات دکتر

آمده با اهدا لوح تقدیر تجلیل شد. لازم به ذکر است در طی برگزاری همایش سال جاری، تعداد دو کلاس آموزشی برای محققین و یک کلاس آموزشی ویژه تکنسین ها و کارشناسان موسسه نیز برگزار شد.

➤ **برداشت آزمایشات با موفقیت انجام شد.** طبق سنوات گذشته در سال جاری نیز برداشت آزمایشات در آبان ماه در ستاد و سایر شهرستانها انجام شد. آزمایشات ستاد موسسه در سالجاری علاوه بر ایستگاه مهندس مطهری، در مزرعه مرتبط با کارخانه قند قزوین نیز کشت شد. این آزمایشات شامل 16 آزمایش به نژادی و 8 آزمایش به زراعی بود. بعد از برداشت آزمایشات توزین ریشه ها، صفات کیفی نمونه های هر کرت بعد از تهیه خمیر در آزمایشگاه تکنولوژی قند مورد اندازه گیری قرار گرفت. نتایج این آزمایشات به همراه آزمایشات دیگر مناطق در اوایل سال 96 چاپ و منتشر خواهد شد.

➤ **موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند در نمایشگاه سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور شرکت کرد.** مراسم افتتاحیه نمایشگاه دستاوردهای تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی

یکشنبه نهم آبان 1395 با حضور دکتر زند، معاون وزیر و رییس سازمان تحقیقات،

آموزش و ترویج کشاورزی، دکتر پورمحمدی معاون برنامه ریزی، دکتر واعظ مهدوی معاون توسعه امور علمی و فرهنگی و دکتر عدل مدیرکل امور آب، کشاورزی و منابع طبیعی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، معاونان سازمان تحقیقات کشاورزی و روسای موسسه های تحقیقاتی در محل نمایشگاه سازمان مدیریت و برنامه ریزی برگزار شد. در روز افتتاحیه نمایشگاه دکتر صادق زاده معاون پژوهشی موسسه و مهندس گوهری مدیرعامل شرکت دانش بنیان توسعه گیاهان زراعی در غرفه حضور داشته و ضمن معرفی توانمندی های موسسه تحقیقات چغندر قند و شرکت دانش بنیان به بازدیدکنندگان، پاسخ گوی سئوالات علاقمندان و مراجعین بودند.

➤ **دستنامه ترویجی «راهنمای کاشت، داشت و برداشت چغندر قند پاییزه» منتشر شد.** با توجه به محدودیت منابع آبی در شرایط کنونی توسعه کشت پاییزه چغندر قند در مناطق مستعد کشور اجتناب ناپذیر و حیاتی است. موسسه تحقیقات چغندر قند نتایج تحقیقات کشت پاییزه چغندر قند را که از سال های پیش آغاز کرده است با هماهنگی مدیریت ترویج سازمان، به صورت راهنمای کشت، داشت و

تاریخ 29 شهریور جاری در ستاد مؤسسه انجام شد. در این نشست، بر همکاری متقابل در زمینه گیاهان قندی به ویژه چغندر قند تأکید شد. طرف چینی نیز آمادگی خود را برای ارائه اطلاعات تکمیلی درباره وضعیت تولید چغندر قند در چین و مراحل معرفی ارقام خارجی چغندر قند در آن کشور در آینده اعلام کرد.

➤ **نمایندگان معاونت زراعت وزارت جهاد کشاورزی از موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند بازدید کردند.** روز دوشنبه مورخ 95/7/5 هیاتی متشکل از دکتر یزدانی مجری طرح چغندر قند، مهندس مهاجر مجری طرح دانه های روغنی، مهندس خاکسار مدیرکل دفتر غلات از معاونت زراعت وزارت جهاد کشاورزی، مهندس حسینی مدیرعامل شرکت کشت و صنعت جوین، دکتر طالقانی مدیرکل دفتر برنامه ریزی و پایش امور پژوهشی، مهندس ارجمند نماینده انجمن صنفی کارخانه های قند و شکر کشور، دکتر پوررحیم نماینده موسسه تحقیقات گیاه پزشکی کشور، مهندس گوهری مدیرعامل شرکت دانش بنیان گیاهان قندی به همراه دکتر محمودی رئیس موسسه، معاونین و رؤسای بخش های تحقیقات ستادی، به منظور آشنایی با توانمندی های موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند در زمینه ارتقاء عملکرد چغندر قند در واحد سطح و توسعه کشت پاییزه و همچنین فعالیت های شرکت دانش بنیان توسعه گیاهان قندی در حوزه بوجاری، فرآوری و پوشش دهی بذور گیاهان زراعی از جمله دانه های روغنی از ایستگاه تحقیقاتی مهندس مطهری واقع در کمال شهر کرج بازدید به عمل آوردند.

➤ **گردهمایی سالیانه برنامه ریزی تحقیقات چغندر قند برگزار شد.** نشست سالیانه برنامه ریزی تحقیقات چغندر قند سال 1395

با حضور محققین و کارشناسان بخش تحقیقات چغندر قند کشور روز های 5 و 6 بهمن ماه سال

جاری در محل سالن قره باغی ستاد موسسه تحقیقات چغندر قند کرج برگزار شد. در روز اول این همایش گزارش عملکرد پژوهشی و فعالیتهای بخشهای تحقیقاتی در مراکز استانها، بخش به نژادی و به زراعی ستاد مؤسسه، ایستگاه تحقیقات کشاورزی مطهری، و همچنین فعالیتهای تولید بذر چغندر قند در اردبیل و گزارش ارزشیابی پروژه های تحقیقاتی توسط رؤسا و مسئولین مربوطه ارائه گردید. روز دوم همایش با ارائه گزارش معاون پژوهشی و سخنرانی ریاست محترم موسسه همراه بود و در پایان از تعدادی از همکاران به پاس زحمات و تلاش های به عمل

رئیس سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، مهندس کشاورز معاون وزیر در امور زراعت، مهندس شریعتمدار مشاور وزیر کشاورزی همراه با رؤسا و مسئولین سازمانها، مؤسسات و مراکز تحقیقاتی برگزار شد، از برگزیدگان بخش کشاورزی تقدیر به عمل آمد. در این برنامه از 118 تولیدکننده و پژوهشگر نمونه کشور در بخشهای مختلف کشاورزی تجلیل شد که دکتر اباذر رجبی عضو هیئت علمی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند نیز به عنوان پژوهشگر برتر به حاضرین معرفی و لوح سپاس و یادبود جشنواره توسط مسئولین به ایشان اهدا شد.

➤ **عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور تهران به مناسبت هفته پژوهش سخنرانی در موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند ارائه کرد.** در گرامیداشت هفته پژوهش و فناوری، دکتر

محمد آریامنش
دانشیار ژئوفیزیک
دانشگاه پیام نور
تهران، روز سه شنبه
هفتم دی در موسسه

تحقیقات چغندر قند در ارتباط با موضوع «بحران آب و راهکارهای مدیریتی» سخنرانی و در رابطه با مباحث کلان مربوط به بحران منابع آبی کشور اظهار نظر کردند. به اعتقاد ایشان باید ساختار منابع آبی کشور به گونه ای طراحی و تدوین شود تا از نابودی منابع آبی موجود جلوگیری شود و در نتیجه راهکارهایی همچون: مطالعه و بهره برداری از آبهای ژرف، توسعه آبخیزداری، عدم انتقال آب بین حوضه ای و استفاده از آب شیرین کننده ها در نوارهای ساحلی را جهت بهبود وضعیت موجود و جلوگیری از هدررفت منابع آبی می تواند مفید واقع شود.

➤ **برنامه روزهای مزرعه در استانهای کشور برگزار شد.** در سال جاری بیش از 8 روز مزرعه چغندر قند در استان های آذربایجان غربی، خراسان، فارس، همدان با همکاری مشترک موسسه تحقیقات چغندر قند و شرکت دانش بنیان توسعه گیاهان زراعی و با شرکت کشاورزان پیشرو، مدیران کشاورزی، مسئولین حوزه های کارخانه های قند مربوطه هر

استان اجرا شد. در این کارگاه آموزشی آخرین نتایج کاربردی تحقیقات چغندر قند در خصوص ارقام، تغذیه، آفات، بیماری ها، علفهای هرز، سیستم های مختلف آبیاری و آماده سازی بستر کاشت توسط محققین موسسه و شرکت دانش بنیان ارائه گردید و راهکارهای مربوطه ارائه گردید.

برداشت این نوع کشت در قالب یک جلد دستنامه (هندبوک) ویژه کارشناسان و مروجان جهاد کشاورزی چاپ و منتشر کرد. شایان ذکر است که فایل الکترونیکی این مجلد جهت استفاده علاقمندان در سایت موسسه به آدرس sbsi.ir قابل دسترس است.

➤ **سه برنامه رادیویی با موضوع چغندر قند ضبط و پخش شد.** با توجه به استراتژیک بودن محصول چغندر قند در کشور و اهمیت ارائه آخرین دستاوردهای تحقیقاتی این محصول توسط موسسه تحقیقات چغندر قند، در مهر سال جاری با هماهنگی معاونت ترویج سازمان متبوع سه برنامه رادیویی با محوریت آب آبیاری، معرفی ارقام سازگار با شرایط آب و هوایی ایران و حفظ صفات کمی و کیفی چغندر قند در زمان برداشت توسط آقایان دکتر محمدیان، دکتر عبدالهیان و مهندس اوراضی زاده از اعضای هیأت علمی این موسسه در برنامه خوشه چین رادیو اقتصاد ضبط و پخش شد.

➤ **پورتال موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند به عنوان یکی از برترین پورتال های سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی انتخاب شد.** همزمان با بیست و چهارمین دوره هفته کتاب، مراسمی در روز دوشنبه مورخ 95/9/1 در

موسسه تحقیقات گیاه پزشکی کشور با حضور دکتر صالحی - معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - دکتر زند معاون وزیر و رئیس سازمان، دکتر ضرغامی مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان تهران و جمعی از مدیران و رؤسای سازمان برگزار شد. طی این مراسم، از بین پورتال های برتر سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی،

پورتال موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند به عنوان پورتال برتر به حاضرین معرفی و از مسئول پورتال مؤسسه سرکار خانم مهندس نوشین محمدابراهیم با اهدای لوح یادبود تقدیر به عمل آمد.

➤ **آیین تجلیل از نمونه های ملی بخش کشاورزی در مرکز همایش های بین المللی صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران برگزار شد.** در مراسم اولین دوره جشنواره ملی کشاورزی که

روز دوشنبه مورخ 95/10/13 در مرکز همایش های بین المللی صدا و سیما و با حضور مهندس حجتی وزیر جهاد کشاورزی، دکتر زند

به افتخار بازنشستگی نائل شد. خبرنگار چغندر قند: برای این همکار قدیمی صدیق و پرتلاش از خداوند منان آرزوی سلامتی و بهروزی دارد

اخبار شهرستان

➤ **کشت فراسرزیمینی چغندر قند آغاز شد.** کارخانه قند تربت جام طی سال جاری، نسبت به عقد قرارداد تولید چغندر قند در سطح 100 هکتار در کشور افغانستان اقدام و محصول تولیدی به کارخانه قند تربت حیدریه تحویل شد. با توجه به مشکل تأمین خوراک برای کارخانه‌های قند واقع در مناطق مختلف کشور به نظر می‌رسد توسعه کشت فراسرزیمینی، در عین حفاظت از منابع محدود آب می‌تواند رافع بخشی از مشکلات فرآوری این کارخانه‌ها باشد. از سوی دیگر، فاصله مزارع تولید چغندر قند این کشور تا کارخانه‌های قند حداکثر 300 کیلومتر نسبت به مسافت حمل محصول از استان‌های غرب و شمال غرب کشور به مراتب کمتر است.

➤ **وزیر صنعت، معدن و تجارت از غرفه موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند بازدید کرد.** در روز پنجشنبه مورخ 95/9/11

همزمان با سفر رییس جمهور به استان خراسان رضوی، بزرگترین کارخانه اسید سیتریک خاورمیانه از مجموعه‌های شرکت کشت و صنعت جوین توسط

محمدرضا نعمت‌زاده وزیر صنعت، معدن و تجارت افتتاح شد و نمایشگاهی با حضور بخش‌های مختلف این شرکت و موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند برگزار شد. در بازدید از این نمایشگاه، غرفه موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند توسط مهندس نعمت‌زاده وزیر صنعت، معدن و تجارت، مهندس شهیدزاده مدیرعامل بانک کشاورزی، مهندس سبحانی نماینده مردم سبزوار، مهندس حسینی مدیرعامل شرکت کشت و صنعت جوین و هیأت همراه مورد بازدید قرار گرفت. وزیر صنعت، معدن و تجارت از این موسسه به‌عنوان متولی تولید و اصلاح ارقام چغندر قند ایرانی و تأسیس شرکت دانش‌بنیان تقدیر و تشکر کرد.

خبرنامه چغندر قند - (نشریه داخلی علمی - خبری)

شماره 43 - سال دوازدهم - 4 صفحه - اسفند ماه 1395

مدیر مسئول: سید باقر محمودی سردبیر: رحیم محمدیان

اعضاء هیئت تحریریه: محمدرضا اوراضی زاده - سعید صادق زاده حمایتی و

رحیم محمدیان - مدیر داخلی: فاطمه بابا پشتیبان: مسعود توانگر - عبدالحسن علیزاده

صفحه آرایی و کامپیوتر: فاطمه بابا

نشانی: کرج - میدان شهید فهمیده - نرسیده به ترمینال شهید کلانتری - مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند صندوق پستی: 4114 - 31585

بررسی وضعیت تولید و مصرف چغندر قند در بهره

بررداری سال 1395

آمار بهره برداری سال 1395 نشان می‌دهد که تا پایان بهمن ماه سال جاری مقدار ۵،۹۶۵،۶۲۸ تن چغندر قند از مجموع کشت بهاره (۵،۵۹۱،۷۵۹ تن) و پاییزه (۸۶۹،۳۷۳ تن) تحویل 26 کارخانه قند دایر از مجموع 32 کارخانه قند مصرف کننده چغندر قند کشور شده است. تولید چغندر قند کشور در مقایسه با سال گذشته که ۵،۵۷۱،۲۰۳ تن چغندر قند تحویل شده بود حدود 7/08 درصد رشد داشته است. متوسط عیار کل چغندر قند کشور در سال جاری طی این دوره 17/11% بود که در مقایسه با مدت مشابه در سال گذشته (16/7%) 0/41 واحد افزایش نشان می‌دهد. درصد افت چغندر قند طی دوره بهره برداری سال جاری معادل 3/55 درصد است که نسبت به مدت مشابه سال قبل (4/2 درصد) معادل 0/65 واحد افزایش یافته و در مجموع وضعیت صنعت قند کشور در سال جاری نسبت به سال گذشته بهبود نشان می‌دهد (نقل از: بخش تحقیقات تکنولوژی چغندر قند).

یادی از یک همکار قدیمی

مهندس کریم فارسی نژاد

کریم فارسی نژاد در سال 1329 در شهرستان فسا در استان فارس دیده به جهان گشود. دوران آموزش ابتدائی و متوسطه را در شهرستان داراب سپری کرد. در سال 1351، موفق به اخذ درجه کارشناسی در رشته گیاه پزشکی از دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران شد. در سال 1356، در مرکز آموزش کشاورزی مشغول به خدمت شد. وی در سال 1365 همزمان با دریافت مدرک کارشناسی ارشد در رشته زراعت و اصلاح نباتات از دانشکده یادشده به‌عنوان رئیس بخش تحقیقات

چغندر قند مرکز تحقیقات استان فارس استخدام شد. مهندس فارسی نژاد در طول دوران خدمت خود طرح‌های تحقیقاتی متعددی اعم از طرح‌های ملی و استانی در زمینه‌های به‌نژادی و به‌زراعی اجرا کرد. از جمله فعالیت‌های علمی ایشان می‌توان به انتشار 15 گزارش نهایی طرح‌های خاتمه یافته و چاپ و ارائه بیش از 22 مقاله علمی در مجلات و کنگره‌های معتبر علمی کشور اشاره کرد. وی با پیدایش بیماری ویروسی ریزومانیا در مزارع چغندر کاران استان، تحقیقات وسیعی در جهت اصلاح لاین‌های مقاوم به این بیماری و بیماری کرلی‌تاپ با همکاری موسسه انجام داد که از فعالیت‌های شاخص ایشان محسوب می‌شود. فارسی نژاد در طول دوره خدمت خود چهار دوره تخصصی اصلاح نباتات و زراعت را در کشورهای هلند، آلمان، فرانسه و سوئد گذراند. عضویت ایشان در کمیته‌های تخصصی چغندر قند، همکاری با مدیریت‌های زراعت و ترویج کشاورزی استان فارس از دیگر فعالیت‌های ایشان محسوب می‌شود. مهندس فارسی نژاد در سال 1379 پس از 30 سال خدمت صادقانه